

2020

IN VOGELVLUCHT

Foto: Rick Huisinga

VOORWOORD

Terugkijkend op mijn eerste jaar als voorzitter van de NVTZ, is het een jaar geworden dat ik me nooit had kunnen voorstellen. Aan de ene kant heeft de coronapandemie de wereld op zijn kop gezet en aan de andere kant stond het jaar in het teken van vooruitkijken omdat 2020 ook het laatste jaar van het meerjarenbeleidsplan was.

In het voorjaar hebben de geplande regiobijeenkomsten online plaatsgevonden en hebben we op die wijze input van onze leden gekregen voor een nieuw meerjarenbeleidsplan. Daar gaan we de komende jaren mee aan de slag.

Het programma Goed Toezicht is uitgebreid geëvalueerd, mede ter voorbereiding op de evaluatie van de agenda 'Goed bestuur in de zorg' in de Tweede Kamer. Goed Toezicht heeft volgens het onderzoek bijgedragen aan de professionalisering van het intern toezicht en zelfreflectie gestimuleerd.

Ondanks de coronapandemie zijn er dit verslagjaar ook veel mooie dingen gebeurd. Verschillende online bijeenkomsten stelden toezichthouders in staat om samen te reflecteren op het houden van toezicht in de eigen branche. En met diverse publicaties zijn thema's als innovatie en de toekomstige rol van het toezicht onder de aandacht gebracht. Ik ben ook onder de indruk van de omschakeling bij de NVTZ-academie naar online-trainingen en cursussen, waardoor alsnog veel toezichthouders hun opleidingen hebben kunnen volgen.

In juni van dit jaar waren we genooddaakt om onze behuizing aan de Churchillaan te verlaten en hebben we een tijdelijk kantoor betrokken elders in Utrecht. Hierdoor en door de corona maatregelen hebben we helaas weinig mensen kunnen ontmoeten op kantoor. In juli 2021 betrekken we ons nieuwe kantoor aan de Europalaan 500. We hopen daar weer veel leden te kunnen begroeten. En in 2021 zijn er weer tal van thema's, bijeenkomsten en andere plannen om toezichthouders in de zorg en welzijn te faciliteren. Het belooft weer een boeiend jaar te worden.

Aad Koster

Voorzitter bestuur NVTZ

12 FEBRUARI 2020

Werkatelier methodische reflectie.

3 MAART 2020

Bijeenkomst voor kennisinstututen, beroepsorganisaties en belangenorganisaties 'Toezicht op de kwaliteit van dienstverlening'.

Cijfers en feiten

KERNGEGEVENS 2020

NVTZ JAARBEELD 2020

De vereniging

Het behoeft weinig uitleg waarom het jaar 2020 voor de NVTZ anders verliep dan verwacht. Desalniettemin vonden veel activiteiten van de vereniging, weliswaar in aangepaste vorm, gewoon doorgang. Daarnaast was de Coronapandemie en de impact die dat had op zorg en welzijn en de samenleving ook aanleiding om nieuwe, niet geplande, activiteiten te ontplooiën.

Corona

Kort na het uitbreken van de pandemie is er op de website een 'Coronapagina' ingericht, met als doel om een overzicht te bieden van alle relevante informatie voor toezicht-houders. Een redactie heeft gedurende het hele jaar kritisch de actualiteit gevolgd en naar achtergrond-informatie gezocht die van waarde kon zijn voor leden. Tevens heeft de vereniging haar leden aan het woord gelaten om duiding te geven aan de impact van Corona op zorg- en welzijnsinstellingen in het algemeen, en op toezicht-houden in het bijzonder. Dat heeft twee online interviews opgeleverd en meerdere blogs die op de website te bekijken en te lezen zijn. In samenwerking met Deloitte zijn er tevens twee webinars georganiseerd.

Strategie

In de eerste maanden van het jaar zijn de geplande regio-bijeenkomsten gewoon doorgegaan; niet op verschillende locaties in het land, maar digitaal. De inbreng van leden in de regiobijeenkomsten vormde mede de basis voor het strategisch beleidsplan '20-'25.

De afgelopen drie jaar vormden drie programma's de basis voor de strategie van de NVTZ: het programma goed toezicht, het portfolio van de raad van toezicht en onderzoek en samenleving. In het nieuwe strategisch beleidsplan worden zeven transities in zorg en welzijn beschreven die reeds gaande zijn, te weten: co-creatie, de juiste schaal, meer met minder, langer thuis met meer mogelijkheden, evenwichtig verdelen, persoonsgerichte zorg en positieve gezondheid. Vervolgens wordt beschreven wat de betekenis is van deze transities voor de verschillende functies van de vereniging. Tot slot worden drie aandachtsgebieden geïdentificeerd die raakvlak hebben met alle transities, namelijk: kwaliteit van werk, in de juiste samenhang en verduurzaming. De programmastructuur is in het nieuwe plan ingebed. De complexe opgaven waar de zorg voor staat is ook reden geweest om overleg en samenwerking

met belanghouders expliciet te benoemen. Tevens richt de NVTZ zich de komende jaren op nieuwe leden, waaronder zowel nieuwe governance-vormen als diversiteit in raden van toezicht kan worden geschaard.

Algemene ledenvergadering

Het strategisch beleidsplan is goedgekeurd in de ledenvergadering in november, die wegens Corona ook digitaal plaatsvond.

Drie presentaties over wetgevingstrajecten die relevant zijn voor de zorg vormden het inhoudelijk programma van de ALV in het voorjaar. Middels drie korte presentaties is aandacht besteed aan de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR), de Wet toelating zorginstellingen (Wtza) en de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen '18 (WMCZ).

26 MAART 2020

Online Regiobijeenkomst Friesland, Groningen & Drenthe.

7 APRIL 2020

Online Regiobijeenkomst Overijssel.

16 APRIL 2020

Online Regiobijeenkomst Gelderland.

21 APRIL 2020

Online Regiobijeenkomst Noord-Holland.

GOED TOEZICHT

Goed Toezicht

Goed Toezicht is in 2020, drie jaar na de start van het programma, geëvalueerd door onderzoekers van de Erasmus School of Health Policy & Management. Voor het onderzoek zijn verschillende methoden gebruikt. De onderzoekers hebben informatie verzameld in de regio-bijeenkomsten in het voorjaar van 2020 en hebben data gebruikt uit de digitale omgeving van Goed Toezicht. Er zijn enquêtes verstuurd naar de voorzitters en bestuurs-secretarissen van de leden van de NVTZ. Daarnaast is een vergelijkbare enquête verspreid onder niet leden. Er zijn interviews met raden van toezicht en collega branche-organisaties gehouden. Voor deze interviews zijn de rvt's at-random geselecteerd om rvt's uit verschillende sectoren te spreken. Het onderzoek is in november afgerond. Belangrijke conclusies uit het onderzoek zijn dat het programma 'Goed Toezicht' heeft bijgedragen aan het verbreden van de visie op toezicht. Het biedt een standaard ten aanzien van wat een toezichthouder aan bagage zou moeten hebben en

het stimuleert tot zelfreflectie. Uit sommige reacties blijkt dat de kernwaarden van 'Goed Toezicht' eigenlijk al ingebed waren, en dat het programma uitdagender had gemogen. Ook wordt door sommigen gewezen op het risico dat organisaties de kernwaarden van 'Goed Toezicht' administratief op orde brengen, maar dat de essentie, het werken aan de professionaliteit van het toezichthouden, uit beeld dreigt te raken. De geïnterviewden spreken zich uit als voorstanders van zelfregulering en zien weinig in accreditatie. Er wordt gezocht naar vormen die zelfregulerend zijn én de vrijblijvendheid van het professioneel optreden van raden van toezicht verminderen. Toezichthouders zelf lijken aan te sturen op extra aanmoediging die voort kan komen uit het stimuleren van dialoog en interactie binnen de raad van toezicht, van de raad met interne en externe belanghouders en van raden van toezicht onderling. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zal het programma Goed Toezicht verder ontwikkeld worden.

Portfolio van de raad van toezicht

Innovatie en strategie

Eind 2020 is de gids 'de rol van de raad van toezicht bij technische innovatie' verspreid onder leden van de NVTZ.

Belanghouders

In 2020 is er een vervolg gegeven aan het zorgbrede governance overleg wat eerder door de NVTZ is geïnitieerd. Tevens zijn de eerste stappen gezet om een soortgelijk overleg te organiseren voor de vertegenwoordigers van governancepartijen in de welzijnssector. De NVTZ heeft in 2020 gereageerd op de internetconsultatie over het uitvoeringsbesluit van de Wtza en heeft naar aanleiding daarvan de dialoog gezocht met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Kwaliteit en veiligheid

In samenwerking met Vilans is de gids Zienderogen beter III – reisgids voor toezichthouders bij het kwaliteits-

kader verpleeghuiszorg – verschenen. In deze gids worden raden van toezicht uitgenodigd om drie gebieden te verkennen: het nieuwe tegemoet treden (persoonsgericht), bewust afwegen (lerende organisatie) en verbinden (context). Naar aanleiding van deze publicatie zijn online bijeenkomsten voor leden georganiseerd.

Mens en organisatie

In het najaar van 2020 is een door de besturen van de NVZD en NVTZ geïnitieerde paritaire commissie gestart onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. De opdracht die deze commissie heeft meegekregen is te onderzoeken hoe er, binnen de kaders van de Wet Normering Topinkomens (WNT), nader invulling gegeven kan worden aan de werkgeversrol die de raad van toezicht heeft ten opzichte van de bestuurder.

Duurzaam organiseren van zorg en welzijn

De NVTZ is in gesprek met het ministerie van VWS over flankerend beleid op de Wet toelating zorgaanbieders (Wtza).

Werkgroep diversiteit

De werkgroep diversiteit deelt verhalen, zoekt dialoog en probeert mensen te enthousiasmeren en bewust te maken over diversiteit en inclusiviteit. In het jaar 2020 heeft de werkgroep een begin gemaakt met het bundelen van lessons learned, columns en interviews om tot een publicatie te komen. In de loop van het jaar heeft de werkgroep nieuwe voorbeelden in de nieuwsbrief en op de website van de NVTZ gedeeld. Eind 2020 trad voorzitter Monica Haimé af. Zij gaf de hamer over aan Abdelilah el Barzouhi.

Onderzoek en samenleving

De Wetenschappelijke Adviesraad van de NVTZ (WAR) heeft in 2020 voor de tweede keer een signalement uitgebracht. In het document zijn drie trends beschreven, te weten: van nood naar deugd – crisis en schaarste als hefboom voor verandering; complexiteit vraagt om improvisatie en vertrouwen; en van comfort naar opgavegericht. Daarnaast heeft de WAR de publicatie 'Voorbij het toezien' uitgebracht. In deze publicatie is uitgebreid aandacht voor de veranderingen in de samenleving en

het zorglandschap en de betekenis die dat heeft voor het interne toezichthouden. Een antwoord wordt gezocht in een balans tussen 'controle en beheersing' en 'vertrouwen en improvisatie'. Daarnaast heeft de WAR gewerkt aan een publicatie over corona en de gevolgen daarvan voor de zorg- en welzijnssector en het intern toezicht. Deze is begin 2021 online gepubliceerd.

In een innovatief onderzoek in opdracht van de NVTZ deelden toezichthouders vanuit de VVT sector hun ervaringen in de praktijk. Doordat het onderzoek in de zomer van 2020 plaatsvond stond het in het licht van corona. Toezichthouders in verpleeghuizen en thuiszorg (de VVT-sector) hebben tijdens de eerste corona-golf in het voorjaar van 2020 zowel meer intensiteit als meer distantie ervaren. Soms tot tevredenheid, maar soms ook leidend tot gevoelens van onmacht en twijfel. Het onderzoek heeft een videopresentatie opgeleverd en een aantal reflectieve vragen die toezichthouders kunnen gebruiken in hun praktijk.

12 MEI 2020

Online Regiobijeenkomst Utrecht & Flevoland.

28 MEI 2020

Online Regiobijeenkomst Zuid-Holland & Zeeland.

1 JUNI 2020

Verhuizing NVTZ-bureau van Churchilllaan naar Niasstraat in Utrecht.

9 JUNI 2020

Online Regiobijeenkomst Noord-Brabant.

DOELGROEPEN

In 2020 boden verschillende online ontmoetingen toezichthouders de gelegenheid samen te reflecteren op de impact van corona op de eigen branche en op het houden van toezicht in deze situatie.

Jeugdzorg en Welzijn

Sinds 2020 is er ook een branche ambassadeur voor de sector jeugdzorg; Katherine Diaz. In juni organiseerde zij samen met de brancheambassadeur Welzijn twee gezamenlijke Thuiswerksessies voor toezichthouders in Jeugdzorg en Welzijn. Tijdens deze bijeenkomsten was er ruimte om ervaringen te delen, dilemma's in te brengen en van elkaar te leren.

Ggz

In juli gingen toezichthouders in de ggz met elkaar in gesprek. Richard Janssen presenteerde een model voor 'Scenario-analyse in situaties van grote onzekerheid' als hulpmiddel voor het gesprek waarin de recente waarnemingen leidden tot meer algemene inzichten en mogelijke vragen aan de eigen bestuurder.

(Kleine) VVT

Voor toezichthouders in de VVT publiceerde de NVTZ de 'Reisgids voor toezichthouders bij het kwaliteitskader verpleeghuiszorg'. Deze derde publicatie in de serie Ziender-

ogen Beter verkent hoe raden van toezicht kunnen bijdragen aan goede, persoonsgerichte verpleeghuiszorg. De publicatie nodigt raden van toezicht uit drie thema's te verkennen: het nieuwe tegemoet treden, bewust afwegen en verbinden.

Ook organiseerde de NVTZ kort na de eerste corona golf een online reflectie op toezicht in de VVT. De reflectie is uitgevoerd door prof. (em.) dr. Thijs Homan van de Open Universiteit Nederland, hiervoor werd de Sensemaker methode gebruikt. Dit is een methode die het voor grote groepen mensen mogelijk maakt om via een eenmalige chatsessie van één uur op informele (en anonieme) wijze met elkaar in gesprek te gaan over de thema's en onderwerpen die hen aan het hart gaan. Om de chat-sessie zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de directe praktijk-ervaring van de deelnemers, is er gewerkt met een zogeheten 'Ontwerpteam'. Dit team bestond uit een afvaardiging van NVTZ leden en het NVTZ bestuur. In het kader van de samenwerking met de VTW, was ook de directeur van de VTW hierbij betrokken. Zij hebben gezamenlijk onder leiding van Thijs Homan het onderzoek ontworpen.

Zowel de reisgids als de uitkomsten van de online reflectie stonden op de agenda tijdens de onlinebijeenkomst voor toezichthouders bij kleine(re) VVT-instellingen in november 2020.

Eerstelijnszorg

Kort voordat corona de agenda's ging bepalen is er in maart een fysieke ontmoeting geweest met een afvaardiging van eerstelijns toezichthouders om gezamenlijk thema's vast te stellen voor een bijeenkomst in mei. Die bijeenkomst heeft online plaatsgevonden in de vorm van een digitaal café. Door de deelnemers werd gesignaleerd dat deze bijzondere situatie een aantal ontwikkelingen doet versnellen en nieuwe uitdagingen met zich mee meebrengt. De aanpak van deze nieuwe – vaak complexe – vraagstukken vraagt van bestuurders en toezichthouders lef. Lef om zaken op een ander manier te benaderen en op te lossen. Tijdens het Digitaal Eerstelijns café NVTZ is deze nieuwe werkelijkheid aangegrepen om ervaringen te delen en met elkaar uit te wisselen.

Overige leden

Onder deze relatief kleine doelgroep binnen de vereniging vallen kennisinstituten, beroepsorganisaties en belangenorganisaties, zij zijn intensief betrokken bij de sectoren zorg en welzijn, zonder dat ze zelf zorg of welzijn verlenen. De NVTZ-werkconferentie op 3 maart bij PGO Support in Utrecht bood het podium om gezamenlijk ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren.

16 JUNI 2020

Branchebijeenkomst Welzijn & Jeugd
'Toezicht in de tijd van Corona... en daarna?!'.

24 JUNI 2020

Branchebijeenkomst Welzijn & Jeugd
'Toezicht in de tijd van Corona... en daarna?!'.

25 JUNI 2020

Online Regiobijeenkomst Limburg.

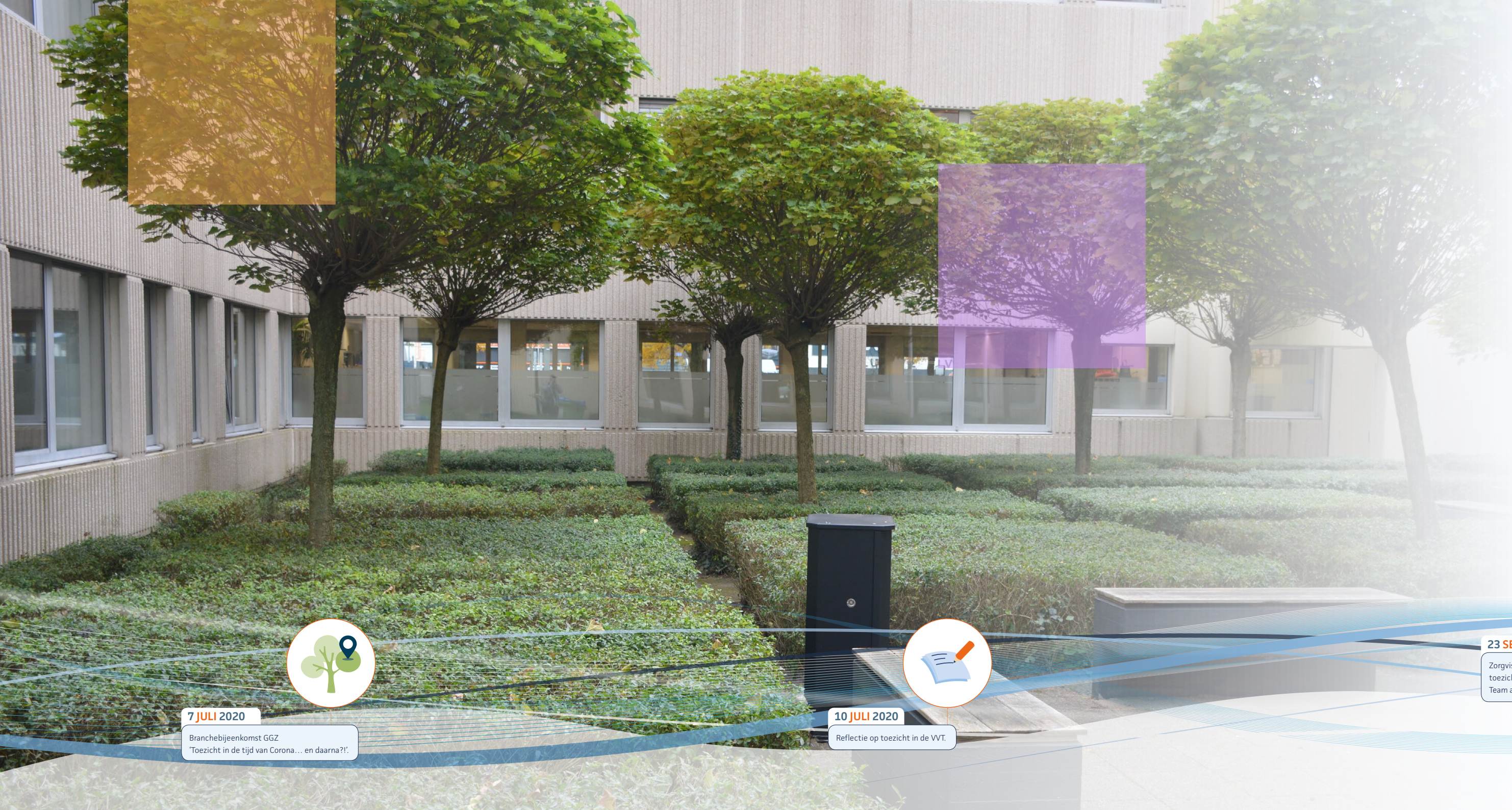

JUNI 2020

Publicatie: Reisgids voor toezichthouders bij het kwaliteitskader verpleeghuiszorg (Zienderogen beter III).

bibliotheek

FESTIVAL

Verschillende onlineactiviteiten rondom het thema 'op ooghoogte van de cliënt, vormden het alternatief voor het jaarlijkse ledenfestival dat op 19 november plaatsvond. Het thema sloot aan bij de schijnbare tegenstelling van afstand en betrokkenheid die in 2020 meer dan ooit is ervaren: de paradox waarbij afstand houden de norm werd, terwijl zorg letterlijke en figuurlijke nabijheid eist. Ook voor de toezichthouder is het bewaren van een evenwicht tussen afstand en betrokkenheid een kunst. Er waren veel leden aanwezig bij het interactieve online ochtendprogramma voorafgaand aan de algemene ledenvergadering. Er werden drie digitale masterclasses verzorgd. Tijdens de masterclass Deep Listening van Ingrid Neijns, geestelijk verzorger in het Catharina Ziekenhuis, werd verteld over de toepassing van deep listening in organisaties. Vanuit huis konden deelnemers aan deze masterclass meedoen aan de oefeningen. Ze gaf handvatten om op ooghoogte te komen met de medewerkers in de organisatie. De boodschap in de masterclass van

Hans Reinders was dat het perspectief dat een zorgverlener van een client heeft een heel ander perspectief is dan het beeld dat cliënten over en van zichzelf hebben. Daarom is het van grote waarde je altijd af te vragen hoe de client zichzelf ziet. In de laatste masterclass vertelde Madelon Eelderink met passie over haar participatief onderzoek naar haaienbescherming op het eiland Saba. Zij gaat ervanuit dat de oplossing voor een probleem vanuit de gemeenschap komt waardoor het draagvlak wordt vergroot.

Het geplande middagprogramma van het festival, met kleine bijeenkomsten in de regio, kon door de Corona maatregelen niet doorgaan. Deze sessies worden alsnog in 2021 gepland.

7 JULI 2020

Branchebijeenkomst GGZ
"Toezicht in de tijd van Corona... en daarna?!"

10 JULI 2020

Reflectie op toezicht in de VVT.

23 SEPTEMBER 2020

Zorgvisiecongres 'Verbinding tussen
toezichthouders en bestuurders in de zorg;
Team aan top in roerige tijden'.

SEPTEMBER 2020

Publicatie: Voorbij het toezien.

15 OKTOBER 2020

Regiobijeenkomst Noord-Brabant 'Door welke bril kijk jij naar de wereld? De invloed van het onderbewuste op toezicht houden'.

OKTOBER 2020

Publicatie: WAR signalement.

3 NOVEMBER 2020

Toezicht houden op verpleeghuiszorg, wat vraagt dat NU?

19 NOVEMBER 2020

Jaarlijkse ledenfestival NVTZ 'Op ooghoogte van client, burger en patient'.

SAMENWERKING MET BELANGHOUDERS EN PARTNERS

Het aantal belanghouders en partners waarmee de NVTZ samenwerkt neemt toe.

Belanghouders	Samenwerking
Avicenna Academie voor Leiderschap, NVZD	Governance colleges 'Integriteit in bestuur bij maatschappelijke uitdagingen' en 'Arbeidsmarkt in de zorg'.
Nationaal Register	Governance update (digitale nieuwsbrief).
NVZD	Onderzoek middels een paritaire commissie naar een nadere invulling van de werkgeversrol van de raad van toezicht binnen de kaders van de Wet Normering Topinkomens (WNT).
NZa, IGJ, NVZD, BoZ	Kader Goed Bestuur, afstemmingsoverleg.
Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg	Waarden consistent toezicht houden tijdens Landelijke Inspiratiebijeenkomst Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg.
Zorgvisie	Congres: Verbinding tussen toezichthouders en bestuurders in de zorg; Team aan top in roerige tijden.
PGO Support	Bijeenkomsten voor instituten.
Vilans Waardigheid en Trots op Locatie	Reisgids voor toezichthouden bij het kwaliteitskader verpleeghuiszorg (Zienderogen beter III).
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)	Evaluatie van het programma Goed Toezicht, overleg in het kader van nieuwe wetgeving.
Gezamenlijke toezichthoudende verenigingen	Invited conference over integrated reporting.

19 NOVEMBER 2020
Algemene ledenvergadering najaar. Afscheid bestuurslid Pieter Vos, nieuw bestuurslid Gerard Boekhoff.

7 DECEMBER 2020
Online masterclass voor leden NVTZ en VTW 'Verantwoorde rebellie & verantwoord toezicht: Governance bij collectieve woonvormen voor ouderen'.

NVTZ COMMISSIES EN WERKGROEPEN

Het bestuur van de NVTZ stelt commissies in die zich over bepaalde thema's buigen. Werkgroepen worden door de directie van de NVTZ in het leven groepen om een bepaald onderwerp nader te belichten. Hieronder vermelden we de belangrijkste onderwerpen waarover gesproken is.

Commissies	
Wetenschappelijke Adviesraad	Signalement 2019/2020, 'Voorbij het toezien'.
Werkgeverszaken	WNT
Innovatie & Adviescommissie	Evaluatie van het programma Goed Toezicht.
Werkgroepen	
Diversiteit	Positieve voorbeelden van diversiteit en inclusiviteit onder de aandacht brengen door columns, interviews en de publicatie: Het ligt eigenlijk voor de hand.
Innovatie	Opstellen van een handreiking hoe raden van toezicht aandacht kunnen geven aan met name technologisch innovatie.

16 DECEMBER 2020
Governance Colleges (online editie)
'Kwaliteit van zorg door Goed Bestuur: De aantrekkingskracht van samen verbeteren'.

DECEMBER 2020
Publicatie: De rol van de raad van toezicht bij innovatie.

NVTZ

Bezoekadres:
Niasstraat 1, 3531 WR Utrecht

Postadres:
Postbus 30512, 3503 AH Utrecht

030 - 737 00 85
bureau@nvtz.nl
www.nvtz.nl